

Dosarul nr. 2r-261/23
2-22162838-01-2r-15062023

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud.: R. Costru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secrieru, V. Cotorobai, V. Sîrbu)

DECIZIE

18 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu,

în cauza civilă, intentată la cererea depusă de Elena Țurcanu, persoană interesată notarul Lidia Nagherneac, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva încheierii din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, împotriva hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni,

c o n s t a t ă :

La 03 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, a depus cerere cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, persoană interesată notarul Lidia Nagherneac, solicitând constatarea faptului acceptării succesiunii asupra dreptului de proprietate în ordinea succesiunii legale rămase după decesul tatălui acesteia, Ilia Țurcanu, decedat la XXXXX, după Elena Țurcanu, următoarea masă succesorală: casa de locuit și terenul adiacent situat în s. XXXXX, r-nul XXXXX (f. d. 5-7).

Prin hotărârea din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea depusă de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică (f. d. 24, 32-34).

La 03 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f. d. 28).

Prin încheierea din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, împotriva hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă (f. d. 40-43).

La 09 iunie 2023, Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, a declarat recurs împotriva încheierii din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f. d. 47-49).

În motivarea recursului, a invocat că la emiterea încheierii contestate, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, precum și a interpretat în mod eronat legea.

A notat că, în temeiul art. 167 alin. (1) și art. 368 din Codul de procedură civilă, instanța de apel urma să emită o încheiere prin care să nu dea curs cererii de apel declarate și să acorde apelantei un termen pentru lichidarea neajunsurilor, și anume pentru prezentarea procurii traduse din limba rusă în limba română.

Mai mult, a subliniat că avocata Nina Ursu a reprezentat reclamanta Elena Țurcanu și în instanța de fond, în baza aceleiași procuri nr. 78/65-n/78-2022 din 19 iulie 2022.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că copia încheierii din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a reprezentatei recurente, avocata Nina Ursu, la 27 mai 2023, fapt ce se atestă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 45).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 09 iunie 2023, în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Completul de judecată stabilește că instanța de fond a examinat cauza civilă în procedură specială cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, potrivit normelor prevăzute la art. 281-285 din Codul de procedură civilă.

Dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 16 februarie 2023.

Potrivit înscrisului anexat la materialele cauzei, reprezentanta petiționarei Elena Țurcanu, avocata Nina Ursu, a confirmat contra semnătură recepționarea dispozitivului hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni (f. d. 25).

Cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni a fost depusă de către Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, la 03 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal (f. d. 28).

Totodată, la cererea de apel nemotivată a fost anexat mandatul avocatului seria MA nr. 1541774 din 01 martie 2023, care confirmă raporturile de reprezentare între Elena Țurcanu și avocata Nina Ursu (f. d. 27), ultima fiind împuternicită în baza procurii nr. 78/65-n/78-2022-7-1598 din 19 iulie 2022, la fel anexată la cererea de apel în copie color, într-o altă limbă decât română (f. d. 30-30 verso).

Prin încheierea din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, împotriva hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Ungheni, din motiv că apelul este depus de o persoană care nu este în drept să declare apel.

În susținerea concluziei respective, instanța de apel a reținut că cererea de apel este semnată și depusă de către avocata Nina Ursu, deși ultima nu era în drept din numele Elenei Țurcanu să declare apel din motivul lipsei împuternicirilor, în condițiile în care procura nr. 78/65-n/78-2022 din 19 iulie 2022 a fost întocmită în Federația Rusă și în limba rusă, fără prezentarea traducerii procurii.

Instanța de apel a conchis că culpa neprezentării traducerii autorizate a procurii îi revine nemijlocit avocatului, iar omisiunea respectivă are ca efect restituirea apelului, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă.

Cu toate acestea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că raționamentul expus în încheierea instanței de apel, ca temei de restituire a cererii de apel, este unul excesiv de formal, care îngreățește accesul justițiabilului la justiție.

Potrivit art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Pct. 8 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013 stipulează că împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul

clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

În conformitate cu art. 364 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Înscrisurile alăturate, redactate într-o limbă străină se depun în traducere, certificată în modul stabilit de lege.

Conform art. 365 alin. (3), cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

Potrivit art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

În atare circumstanțe, Completul de judecată subliniază că neprezentarea traducerii unui înscris care atestă împuternicirile reprezentantului de a efectua anumite acțiuni procesuale, nu poate echivala din start cu lipsa împuternicirilor persoanei de a declara apel, fără oferirea posibilității apelantului de a remedia acest neajuns, în conformitate cu prevederile art. 368 din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că instanța de apel avea obligația de a verifica întrunirea condițiilor de formă și conținut a cererii de apel, fără a manifesta un formalism exagerat, care limitează nejustificat dreptul părților la un proces echitabil, împreună cu toate garanțiile procesuale care derivă din acesta.

Or, din prevederile art. 368 din Codul de procedură civilă rezultă expres faptul că în cazul în care instanța de apel constată că forma actului de procedură este una necorespunzătoare, aceasta urmează să dispună de pârghii legale pentru a aduce la cunoștința apelantului aceste neconcordanțe, prin acordarea unui termen în vederea înlăturării acestor neajunsuri.

Prin urmare, întru evitarea încălcării dreptului recurenței la un proces echitabil și accesului la justiție, pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, împotriva încheierii din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău este unul întemeiat și urmează a fi admis.

Or, soluția adoptată de către instanța de apel, prin încheierea din 18 mai 2023, nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu, va casa încheierea din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Elena Țurcanu, reprezentată de avocata Nina Ursu.

Se casează încheierea din 18 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea depusă de Elena Țurcanu, persoană interesată notarul Lidia Nagherneac, cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni